

prima instanță: (Judecătoria Botanica mun. Chișinău) S. Dimitriu
instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) A. Bostan, V. Negru, G. Dașchevici,

DECIZIE

17 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,
judecători

Valentina Clevadi
Galina Stratulat
Dumitru Mardari

examinînd recursul declarat de Alexa Valeriu în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Malcic Iacov împotriva lui Alexa Valeriu privind încasarea datoriei,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017, prin care s-a respins cererea de repunere în termen și s-a restituit cererea de apel declarată de Alexa Valeriu,

c o n s t a ț ă:

La 28 august 2015, Malcic Iacov s-a adresat cu cererea de chemare în judecată împotriva lui Alexa Valeriu solicitînd încasarea datoriei în mărime de 1200 dolari SUA și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii Malcic Iacov a indicat că, la 13 mai 2013 a întocmit o recipisă ce a avut ca obiect transmiterea lui Alexa Valeriu a sumei de 1200 dolari SUA, pe un termen de două săptămâni, adică pînă la 27 mai 2013.

Alexa Valeriu a dat asigurări că la expirarea termenului v-a restitui suma împrumutată.

Menționează că după expirarea termenului, debitorul nu a rambursat împrumutul la data scadentă, iar soluționarea litigiului pe cale amiabilă nu s-a soldat cu succes, pârâtul ignorînd să execute benevol obligațiunile contractuale.

Prin hotărîrea judecătorei Botanica mun. Chișinău din 18 decembrie 2015 a fost admisă cererea de chemare în judecată înaintată de Malcic Iacov.

S-a încasat de la Alexa Valeriu în beneficiul lui Malcic Iacov datoria în sumă de 1200 dolari SUA, convertiți în lei moldovenești conform cursului Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărîrii și cheltuielile de judecată în mărime de 3419,15 lei.

La 26 octombrie 2016, Alexa Valeriu a declarat apel împotriva hotărîrii judecătorei Botanica mun. Chișinău din 18 decembrie 2015, solicitînd repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea apelului, scutirea parțială de la plata

taxei de stat, casarea hotărârii judecătoreiei Botanica mun. Chișinău din 18 decembrie 2015 și restituirea cauzei spre rejudecare.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017 s-a respins cererea apelantului Alexa Valeriu privind repunerea în termenul de declarare a apelului și s-a restituit apelul ca fiind depus în afara termenului legal de declarare a apelului.

La 03 aprilie 2017 Alexa Valeriu a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea încheierii recurate, repunerea în termenul de declarare a apelului și restituirea pricinii în instanța de apel pentru examinarea apelului.

În motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu încheierea instanței de apel, nefiind interpretat corect temeiul juridic, motivele și argumentele invocate în recurs.

Hotărârea instanței de fond a fost adoptată cu încălcări de procedură, care nu au fost luate în considerație de către instanța de apel.

Sușține recurentul că nu a cunoscut despre intentarea procesului civil, iar pricina a fost examinată în lipsa sa, fără a avea posibilitatea de a-și apăra poziția, iar despre hotărârea emisă a aflat în cadrul procedurii de executare.

Invocă că la materialele dosarului nu există nici o probă care să ateste faptul citării legale a pârâtului sau dovada recepționării dispozitivului hotărârii judecătorești, iar citarea prin intermediul publicității nu o consideră legală, deoarece nu citește și nici nu este abonat al revistei în care s-a făcut anunțul.

În opinia recurentului instanța de apel nu a dat o calificare corectă probelor din dosar, nu a apreciat toate probele în ansamblu din punct de vedere a concludentei, utilității și coroborării acestora, fără a le da apreciere în coraport cu circumstanțele faptice pe parcursul desfășurării procesului civil.

Sușține că instanța de apel nu a examinat cererea de repunere în termen conform situației existente de fapt și a argumentelor invocate de către apelant, iar reieșind din prevederile art.13 al Convenției CtEDO recurentului i s-a încălcat dreptul al un recurs efectiv, art.20 din Constituția Republicii Moldova, art. 5 Codul de procedură civilă.

În dezvoltarea criticilor, recurentul a învederat ca necomunicarea hotărârii primei instanțe constituie o împrejurare mai presus de voința sa care l-a împiedicat să declare în termen legal calea de atac și nu există nici o împrejurare care să presupună culpa sa în neîndeplinirea actului de procedura.

Consideră că prin soluția emisă de către instanța de apel i se încalcă grav principiul accesului liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 al Convenției CEDO.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs constată că Curtea de Apel Chișinău a emis încheierea la 21 martie 2017.

Potrivit prevederilor art. 425 din Codul de procedură civilă termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicării încheierii.

Potrivit recipisei, Alexa Valeriu a recepționat încheierea instanței de apel la 30 martie 2017 (f.d.62).

Cererea de recurs a fost înregistrată la 03 aprilie 2017, respectiv recursul este depus în termenul prevăzut de art.425 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.426 alin. (1) și (3) din Codul de procedura civilă, recursul împotriva încheierii se depune și se examinează în modul stabilit de prezentul capitol, cu excepțiile stabilite de prezenta secțiune.

Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Analizînd legalitatea încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs și a materialelor dosarului, Colegiul consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele motive.

Cu referire la argumentele recurentului privind încălcarea dreptului la justiție prin restituirea apelului din motivul depunerii în termenul legal de declarare, se reține următoarele.

În conformitate cu art. 369 alin.(1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Materialele dosarului atestă că, la 18 decembrie 2015 instanța de fond a pronunțat dispozitivul hotărîrii judecătorești pe cauza dată.

La pronunțarea dispozitivului pârâtul Alexa Valeriu nu a fost prezent.

Potrivit scrisorii de comunicare a instanței, pârâtului Alexa Valeriu i-a fost expediat dispozitivul hotărîrii judecătorești la 18 decembrie 2015.

Totodată i s-a comunicat că termenul de atac a hotărîrii judecătorești este de 30 zile și acest termen este unul de decădere (f.d.31)

La 26 octombrie 2016 Alexa Valeriu a declarat apel împotriva hotărîrii judecătorești Botanica mun. Chișinău din 18 decembrie 2015.

În conformitate cu art.362 alin.(1) Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de **30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărîrii**, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, reieșind din norma citată mai sus termenul legal de declare a apelului, pentru apelant a expirat la **18 ianuarie 2016, inclusiv**.

Potrivit alin. (2) art.362 Codul de procedură civilă termenul de apel se întrerupe prin decesul participantului la proces care avea interes să facă apel sau prin decesul mandatarului căruia i se comunicase hotărîrea. În astfel de cazuri, se face o nouă comunicare la locul deschiderii succesiunii, iar termenul de apel începe să curgă din nou de la data comunicării hotărîrii. Pentru moștenitorii incapabili și pentru cei limitați în capacitatea de exercițiu sau pentru cei dispăruți fără urmă termenul curge din ziua în care se numește tutorele sau curatorul.

(3) Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

Respectiv, conform prevederilor art.116 Codul de procedură civilă repunerea în termen este posibilă în caz dacă se depune cerere de către persoana, care a omis acest termen din motive întemeiate cu anexarea probelor, ce argumentează această cerere.

La caz, Colegiul constată că instanța de apel corect a constatat că cererea de repunere în termenul de apel este nefondată.

Argumentul recurentului precum că, nu a cunoscut despre examinarea litigiului în instanța de fond, deoarece nu a fost citat legal și nici despre emiterea hotărârii judecătorești la 18 decembrie 2015 la fel nu a cunoscut, din care motiv nu a avut posibilitatea de a ataca hotărârea în termen, Colegiul îl consideră neîntemeiat.

Colegiul reține că, instanța de fond a respectat prevederile legale de citare a pârâtului, fiind citat de către instanță la adresa care recurentul a invocat-o și în cererea de recurs, atât prin citație cu aviz de recepție cât și prin telegramă, însă faptul că ultimul nu a recepționat corespondența nu poate fi imputat instanței că nu a respectat legea procesuală.

Astfel, citarea pârâtului prin intermediul publicității a fost legală, dat fiind faptul că instanța a dispus citarea publică a acestuia după constatarea faptului că atât reclamantul cât și instanța nu au putut cunoaște locul de aflare a pârâtului, iar legea procesuală oferă posibilitatea acestei modalități de citare a părților în cadrul unui proces civil.

Totodată, potrivit procesului-verbal privind ieșirea la fața locului întocmit de către executorul judecătoresc Bănărescu Anatolie la 18 august 2016 se constată că pârâtului Alexa Valeriu i-a fost comunicată încheierea privind intentarea procedurii de executare a documentul executoriu privind încasarea datoriei din contul său în beneficiul lui Malcic Iacov.

Respectiv, pentru a susține în mod întemeiat o cerere de repunere în termenul de formulare a apelului, pârâtul era obligat, așa cum a constatat și Curtea de Apel, să procedeze la formularea cererii de repunere în termen în 30 zile de la data încetării împiedicării de a acționa înăuntrul termenului legal, împiedicare ce se datorează unei împrejurări mai presus de voința părții, adică de la data când executorul judecătoresc i-a adus la cunoștință despre existența hotărârii judecătorești.

În acest context, susținerile recurentului precum că a cunoscut despre hotărârea judecătorească din 18 decembrie 2015, abia la 11 octombrie 2016, iar termenul de atac a hotărârii urmează a fi calculat din 11 octombrie 2016 sunt nejustificate și neîntemeiate și nu au decît scopul de induce în eroare instanța de judecată. Prevederile art.362 alin.1) Codul de procedură civilă prevede expres începerea curgerii termenului de contestare, cât și motivele obiective de repunere în termen.

Așadar, termenele procedurale prin existența lor nu fac altceva decât să asigure certitudinea drepturilor și stabilitatea raporturilor juridice, fapt ce duce în mod evident la respectarea principiului legalității, pe de o parte, și a interesului părților de a-și pregăti temeinic apărarea, astfel încât să nu fie supuse unor sancțiuni severe, pe de altă parte.

Decăderea reprezintă sancțiunea procesuală ce constă în pierderea dreptului privitor la declararea unei căi de atac sau la îndeplinirea unui alt act de procedura, neexercitat în termenul prescris de lege.

Potrivit jurisprudenței CtEDO dreptul de acces la o instanță poate fi astfel supus, în anumite circumstanțe, unor *restricții legitime*, cum ar fi termenele legale pentru prescripție (*Stubblings și alții împotriva Regatului Unit* pct. 51 -52).

În hotărârea Ponomaryov vs. Ucraina 3236/03 din 03 aprilie 2008, a statuat că dacă termenul pentru introducerea unei căi ordinare de atac este reînnoit după un interval considerabil și pentru motive care nu par să fie foarte convingătoare, o asemenea decizie ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Curtea a admis că revine în primul rând instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termenul de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință.

Art.116 alin.(4) Codul de procedură civilă, statuează că repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură, la caz nu este aplicabilă deoarece recurentul nu a invocat împrejurări care l-au împiedicat a declara apelul în termenul legal.

Corect a reținut instanța de apel că motivele repunerii în termen nu sunt de natură de a repune apelantul în termenul de declararea apelului.

Astfel, depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 18 decembrie 2015, la 26 octombrie 2016, peste zece luni, demonstrează o neglijență a drepturilor procedurale stipulate în legislația națională.

În speță, soluția instanței de apel privind restituirea cererii de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, avînd în vedere că, ține de obligația apelantului de a lua măsurile necesare privind protejarea dreptului său de acces la instanță (cazul *Van Hani versus Germania* nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În cazul în care accesul la instanță este restricționat prin lege sau în fapt, Curtea examinează dacă restricția atinge fondul dreptului și, în special, dacă urmărește un scop legitim și dacă există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul vizat: *Ashingdane împotriva Regatului Unit*, pct. 57.

În cazul în care restricția este compatibilă cu principiile stabilite, nu rezultă nicio încălcare a art. 6 § 1.

Colegiu reține că, pentru a se putea cere repunerea în termenul de declarare a apelului, partea trebuie să facă dovada existenței unei împrejurări mai presus de

voința sa, deci a unei împrejurări care să excludă culpa părții respective, însă se constată contrariul.

În afară de aceasta, în conformitate cu art. 56 alin. (3) și 61 alin. (1) Codul de procedură civilă, părțile sînt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Instanța de recurs notează că, instanța de apel, corect a concluzionat despre restituirea cererii de apel declarată de Alexa Valeriu deoarece apelantul a omis termenul legal de contestare a hotărîrii judecătorești, precum și motive întemeiate privind repunerea în termen a apelului nu s-au constatat.

Avînd în vedere cele expuse, încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017 este întemeiată și legală, fiind adoptată cu aplicarea corectă a normelor de drept material și cu respectarea normelor de drept procedural, și urmează a fi menținută.

În conformitate cu art. 427 lit. a) art.428 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către Alexa Valeriu.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017, prin care s-a respins cererea de repunere în termen și s-a restituit cererea de apel declarată de Alexa Valeriu.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Valentina Clevadi

judecători

Galina Stratulat

Dumitru Mardari